

2. Проект Плану відновлення України. URL: [https:// www.kmu.gov.ua/storage/ app/ sites /1/ recoveryrada/ ua / restoration -and- development- of- infrastructure. pdf](https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/restoration-and-development-of-infrastructure.pdf).

3. Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/2022#Text> (дата звернення: 20.04.2023).

4. Семеній Р. Державне регулювання цивільної авіації в Україні. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/409> (дата звернення: 20.04.2023).

5. Overview of regulatory and industry developments in international air transport. URL: [https://www.icao.int/Meetings/a39/Documents/ Overview_of_Regulatory_and_Industry_Developments_in_International_Air_Transport.pdf](https://www.icao.int/Meetings/a39/Documents/Overview_of_Regulatory_and_Industry_Developments_in_International_Air_Transport.pdf) (дата звернення: 20.04.2023).

6. Милян О.С. Відповідність національних аспектів регулювання в системі цивільної авіації до європейських стандартів в розрізі укладення Угоди про спільний авіаційний простір. URL: http://www.rusnauka.com /8_ NMIV _2013/ Economics/2_131591.doc.htm (дата звернення: 20.04.2023).

7. «Acquis ЄС у сфері цивільної авіації та перспективи адаптації законодавства України у світлі підписання та набуття чинності Угоди про спільний авіаційний простір між Україною та ЄС». URL: <https://just.odessa.gov.ua/files/upload/files/201410280000001572.doc> (дата звернення: 20.04.2023).

УДК 340:351:354.81(043.2)

Гончарук О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ЗМІСТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ

Одним із важливих напрямів розвитку держави є ефективне регулювання у сфері транспорту, транспортною системою та її інфраструктурою. Забезпечення ефективності та своєчасності діяльності всіх видів транспорту виступає основними елементами створення сприятливих умов для повноцінного функціонування економіки. В Україні, як і в багатьох розвинених країнах світу, транспорт є однією із ключових галузей народного господарства, яка формує виробничу та соціальну структуру. Розвиток транспорту визначає рівень конкурентоспроможності держави та дозволяє зміцнити фінансову стійкість економічних суб'єктів та держави загалом. У зв'язку із цим державне регулювання підтримки та розвитку транспорту є одним із пріоритетних на шляху до побудови стратегічних напрямів розвитку країни [1, с. 108].

Державне регулювання у сфері транспорту – це процес створення комплексу умов для формування адекватних соціально-економічних відносин для забезпечення цілеспрямованого розвитку транспортної системи, яка має високу соціальну значущість. Створення таких умов досягається через застосування різних форм і методів державного регулювання у сфері транспорту [2, с. 182]. Зокрема, частина авторів розглядає державне регулювання «як системне поєднання інструментів, методів, форм та важелів, які використовуються державою відповідно до чинного законодавства та інформаційного забезпечення на мікро та макрорівнях» [3].

У такому контексті необхідно зазначити, що управління транспортом не є виключною функцією виконавчого апарату держави. В цьому процесі приймають активну участь і інші суб'єкти єдиної державної влади (наприклад, законодавчі органи держави). Проте, особливість даного моменту полягає у тому, що головною в природі управлінського впливу є не стільки прийняття відповідних рішень (наприклад, законів), скільки їх реалізація, тобто суворе проведення в реальне життя тих юридично-владних вимог, які містяться в прийнятих рішеннях. У свою чергу, взяти на себе цю функцію в повному обсязі може лише така управлінська ланка державного апарату, яка здійснює даний вплив саме в виконавчорозпорядчому варіанті [4, с. 5].

Державне регулювання відбувається шляхом здійснення функцій органами регулювання. Основними функціями державного регулювання транспортної системи є надання послуг господарюючим суб'єктам та створення сприятливих умов щодо розвитку транспортної галузі. Для того щоб реалізувати функцію управління, використовують різні методи державного регулювання. Розглянемо основні методи державного регулювання, які використовують ся у транспортній сфері: 1) механізми встановлення взаємних відносин між об'єктами та суб'єктами державного регулювання транспортної сфери; 2) реалізація компетенцій суб'єктів державного регулювання відповідно до їх повноважень; 3) практична реалізація державної влади шляхом впливу на об'єкти державного управління відповідно до інтересів та цілей розвитку держави; 4) реалізація цілей та функцій державного управління [1, с. 109].

У свою чергу наведене формулювання надає змогу стверджувати, що державне управління в галузі транспорту, як відповідна діяльність, характеризується певними ознаками, до яких можна віднести – суб'єктів державного управління (Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, державні департаменти, або конкретних осіб – керівників державних органів, установ та організацій тощо), об'єкт (об'єкти) державного управління (те, на що спрямований свідомий вплив суб'єктів), зв'язок поміж ними [4, с. 6].

Варто зазначити, що за характером впливу держави на різноманітні суб'єкти можна виділити такі форми державного регулювання, як прямі та непрямі. Пряме регулювання пов'язане із впливом держави на різні процеси безпосереднім використанням відповідних інструментів, до яких, зокрема, можна віднести фінансування з державного бюджету окремих програм. Пряме регулювання змушує суб'єктів господарювання ухвалювати рішення на основі державних вказівок, а не самостійно. У такому разі використовуються такі інструменти: норми амортизації, державні інвестиції, централізовані ціни тощо [3, с. 7]. За непрямого регулювання держава лише створює передумови для того, щоб під час самостійного вибору суб'єкти господарювання віддавали перевагу тим варіантам, які відповідають цілям державної політики. Непряме регулювання у сфері транспорту здійснюється економічними інструментами, за допомогою яких створюються передумови для змін в умовах функціонування ринкового механізму. Зараз сфера застосування непрямого регулювання значно розширюється, звужує можливість прямого втручання в діяльність суб'єктів природних монополій у сфері транспорту та суб'єктів господарювання, що провадять діяльність на суміжних ринках [2, с. 183].

Отже, під державним управлінням в галузі транспорту можна розуміти організаційно-владну виконавчо-розпорядчу діяльність компетентних суб'єктів, під впливом якої керований об'єкт, а саме транспорт, набуває змоги виконувати покладені на нього завдання якісно та ефективно.

Література

1. Пантась О.В. Державне регулювання у сфері транспорту. *Державне управління*. Сер.: Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 17. С. 106–113.
2. Клиничук В. Форми та методи державного регулювання у сфері транспорту. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Т. 1. Серія ПРАВО. № 51. С. 182–184.
3. Гурнак В.М. Транспортно-дорожній комплекс України на сучасному етапі (Стан. Проблеми. Перспективи.) *Залізн. трансп. України*. 2006. № 4. С. 14-16.
4. Продайко С.В. Державне управління в галузі транспорту. *Правовий статус суб'єктів управління: конспект лекції. Одеський державний університет внутрішніх справ*. 2017. 26 с.